



Požár lesního porostu a hrabanky u Vojtiškova



Čtyři jednotky profesionálních a dobrovolných hasičů se v odpoledních hodinách ve čtvrtek 6. srpna 2015 podílely na likvidaci požáru lesního porostu, hrabanky a kořenů stromů u Vojtiškova. Plameny rychle postupovaly velmi nepřístupným kopcovitým terénem, včasné zpozorování a také rychlý dojezd hasičů zabránil většímu rozšíření a daleko rozsáhlejšímu a časově náročnému zásahu.

Oznámení o požáru převzalo operační středisko Hasičského záchranného sboru Olomouckého kraje krátce před třetí hodinou odpolední. Na místo společně s profesionálními jednotkami hasičů stanice Šumperk, a to osádky dvou cisternových vozidel a mezikrajské pomoci profesionální jednotky požární stanice Králíky, vyjeli také dobrovolní hasiči Hanušovice a Staré Město.

Požár se během chvíle rozšířil na plochu zhruba 50×50 metrů, převážně lesní hrabanky a kořenů stromů. Hasiči postupně požár obstoupili a pomocí několika hasebních proudů po zhruba půlhodině zabránili většímu rozšiřování. V následujícím čase spáleniště postupně procházeli, nebezpečná místa důkladně prolili vodou či důkladně rozhrabali. Doplňování cisteren a následná kyvadlová doprava byla zajišťována z hydrantové soustavy v Hanušovicích.

Během požáru i zásahu hasičů naštěstí nedošlo k žádným zraněním osob či zvířete, co stojí za příčinou vzniku požáru je aktuálně v šetření, výše škody nebyla prozatím přes-

ně stanovena. Všechny jednotky se po dvou hodinách vracely zpět na své základny.

HZS



Malé ohlédnutí za Dětským dnem v Podlesí. Do soutěže malování nejhezčího obrázku se zapojili i dospělí, stejně tak při přetahování lana. Foto Kamila Tóthová



UPOZORNĚNÍ K ODSTRANĚNÍ A OKLEŠTĚNÍ STROMOVÍ A JINÝCH POROSTŮ

Ve smyslu ust. § 25 odst. 3 písm. g) zákona č. 458/2000 Sb., v platném znění, si dovoluujeme požádat vlastníky a uživatele dotčených pozemků o odstranění a okleštění stromoví a jiných porostů ohrožujících bezpečné a spolehlivé provozování zařízení distribuční soustavy v majetku společnosti ČEZ Distribuce, a. s. (dále jen „zásah“).

ZÁSAH PROVEĎTE V OBDOBÍ VEGETAČNÍHO KLIDU DO 15. LISTOPADU TOHOTO ROKU.

Zásah proveďte tak, aby byla zachována níže uvedená nejmenší vzdálenost větví stromů a jiných porostů od nadzemního vedení takto:

- u nadzemního vedení nízkého napětí nn **do 1 kV** (400/230 V) AC:
 - u stromů a jiných porostů, u kterých se předpokládá výstup osob, musí být zachována nejmenší vzdálenost větví od holých vodičů 2 m a od izolovaného a kabelového vedení 1,5 m
 - u stromů a jiných porostů, u kterých se nepředpokládá výstup osob, musí být zachována nejmenší vzdálenost větví od holých vodičů izolovaného a kabelového vedení 1,5 m
- u nadzemního vedení vysokého napětí vn **nad 1 kV do 35 kV AC včetně**:
 - u stromů a jiných porostů, na které lze vylézt, musí být zachována nejmenší vzdálenost větví od holých vodičů 3,5 m, od izolovaného vedení 2,5 m, od kabelového vedení 1,5 m
 - u stromů a jiných porostů, na které nelze vylézt, musí být zachována nejmenší vzdálenost větví od holých vodičů a izolovaného a kabelového vedení 1,6 m
- u nadzemního vedení velmi vysokého napětí vn **nad 35 kV do 110 kV AC včetně**:
 - u stromů a jiných porostů, na které lze vylézt, musí být zachována nejmenší vzdálenost větví od holých vodičů a izolovaného a kabelového vedení 4,5 m
 - u stromů a jiných porostů, na které nelze vylézt, musí být zachována nejmenší vzdálenost větví od holých vodičů a izolovaného a kabelového vedení 3 m

V ochranném pásmu nadzemního vedení je zakázáno nechávat růst porosty nad výšku 3 m. Při práci doorůžte bezpečně vzdálenosti od vodičů pod napětím uvedené v ČSN EN 50110-1 a na internetových stránkách <http://www.cezdistribuce.cz>. K vodičům se nesmí přiblížit pod bezpečnou vzdálenost ani nástroje ani ořezané větve dřevin při pádu. Zásah nesmíte provádět v případě, že se větve stromů a jiných porostů dotýkají vedení nebo hrozí při pádu ořezané větve stromů a jiných porostů dotek s vedením. Zásah, při kterém by mohla být ohrožena bezpečnost osob a bezpečnost a funkčnost zařízení distribuční soustavy, můžete provést pouze se souhlasem společnosti ČEZ Distribuce služby, s.r.o.

Pokud ve shora uvedené lhůtě neprovedete zásah, vstoupí společnost ČEZ Distribuce služby, s.r.o., na dotčené pozemky a provede zásah s tím, že vzniklý kles a zbytky po těžbě budou zlikvidovány a vytěžená dřevní hmota bude uložena v celých délkách do jednotlivých hromad na okraji ochranného pásma nebo ve vzdálenosti 10 m od osy vedení na dotčeném pozemku, mimo komunikace, budov, plotů apod.

V zákonem vymezených případech je nutné před plánovaným kácením dřevin splnit oznamovací povinnost popř. si vyžádat povolení dle zákona č.114/1992 Sb., v platném znění.

Děkujeme za spolupráci.

ČEZ Distribuce, a. s., Teplická 874/8, PSČ 405 02, Děčín, Děčín IV - Podmokly | IČ 24729035 | DIČ CZ24729035 | zapsána v OR vedeném Krajským soudem v Ústí nad Labem, oddíl B, vložka 2145 | licence na distribuci elektřiny č. 121015583 | registrační číslo u OTE: 715 | info@cezdistribuce.cz | www.cezdistribuce.cz | Zákaznická linka 840 840 840

Peníze a bankovníctví

(Pokračování seriálu o penězích a peněžních službách)

Bankovníctví a půjčky ve starověku

První záznamy o bankovním systému najdeme již ve starém Babylonu. Tehdy jako bankovní domy sloužily chrámy. Každý kdo si něco uložil, obdržel písemný doklad o vkladu. Tato potvrzení postupem času začala sloužit k placení daní a dalších různých závazků. Vklady ve formě obilí, zvířata a později mince z drahých kovů se začínají masově rozšiřovat. Tento princip se začal těšit velké oblibě, proto nalezneme několik „bankovních“ zákonů ve slavném Chamurappiho zákoníku.

Ve starověkém Egyptě byl situace podobná, jako vklady sloužilo obilí, drahé kameny a cenné kovy. Funkci bank zastávaly sýpky, které byly po celém území starověkého Egypta. Zajímavost ovšem je, že zprvu obyčejné sýpky se postupem času změnil v jakési banky. Hlavní „sýpková banka“ sídlila v Alexandrii. Nejzajímavější je fakt, že lidé mohli vkládat a vybírat své „obilné kredity“ napříč územím celé říše.

Starověké Řecko posunulo bankovníctví zas o kousek dál. S trochou nadsázky můžeme říci, že dalo vzniknout peněžnímu systému, jehož principy využíváme do dnes. Částečně přeneslo bankovníctví z chrámů do soukromého sektoru. V Řecku se zrodilo několik významných produktů jako: úvěry, směnárství, peněžní vklady nebo posuzování pravosti mincí. Podle záznamů byl jedním z prvních „půjčkařů“ Pythius, a to již v 5. století před n. l. Další významná osobnost v historii půjček v Řecku byl Pasión. Jeho „kreditní“ bankovníctví předběhlo svou dobu. Položil základ kreditních poukázek na výběr peněz. Ty platily v tehdejších městských státech po celém Řecku.

Starověký Řím zavedl bezhotovostní styk a jako další novinka bylo otroctví pro neplatiče půjček. Dlužník se stal otrokem věřitele v případě, že nesplatil půjčku řádně a včas (to muselo být 100× horší, než dnešní exekuce).

Na co si tehdejší lidé půjčovali?

Starověké půjčky si lidé pořizovali hned z několika důvodů. Zřejmě nejběžnější příklady proč si lidé vyřizovali půjčky je placení daní, obchody a tehdejší podnikání, půjčovali si obilí, aby jej mohli pěstovat na vlastních polích a podobně. I tehdy půjčky museli lidé splácet i s úroky.

Obecně můžeme říci, že tehdejší půjčky sloužily k velice podobným účelům jako dnes.

Středověké půjčky a bankovníctví

Středověk můžeme označit jako dobu vlády církve, ta se také podílela na tehdejších bankovníctví.

Jeden z nejznámějších příkladů tehdejší bankovníctví, jsou „KŘIŽÁCI“. Křižáci využívali své hrady, zámky a tvrze jako bankovní domy. Díky svému působení po celé Evropě vybudovali rozsáhlou síť bank. Využívali směnky, poskytovali půjčky a prováděli nejrůznější transakce do zahraničí.

Již při taženích do Svaté země si uvědomovali, že převoz peněz pro vojenské potřeby

není nejbezpečnější řešení, proto se prováděly vklady v Evropě a následně předali informace „komu, kde a kolik vyplatit“. V místě určení proběhlo vyplacení.

Nekřesťanský úrok

Toto označení má svůj původ ve středověku. Křesťanství zakazuje půjčky s úrokem. Půjčky s úroky se tedy provozovaly tajně. Nový i Starý zákon zakazuje poskytování úročených půjček mezi křesťany.

Zajímavé je, že půjčky s úroky mohli křesťané poskytovat cizincům s jinou vírou, to bible nezakazuje...

„Cizinci můžeš půjčovat na úrok, ale svému bratru na úrok půjčovat nesmíš“

kampropenize.cz



Také letos byly v obci opravovány další místní komunikace.

Foto Kamila Tóthová

Informace k vyřizování občanských průkazů

Mnozí občané zřejmě v poslední době zaregistrovali velký nápor a dlouhé čekací doby na pracovišti občanských průkazů Městského úřadu v Šumperku. Tato složitá a pro obě strany, tedy jak pro občany, tak i pro úřad, nepříjemná situace je způsobena zejména tím, že v roce 2005, začala povinná výměna občanských průkazů bez strojově čitelných údajů a novým občanským průkazům tak v roce 2015 končí jejich desetiletá platnost. Jedná se o tisíce občanských průkazů, které je třeba vyřadit kromě dalších běžných výměn OP z důvodu změny trvalého pobytu, změny rodinného stavu, změny jména a příjmení, ztráty a odcizení OP apod. Nejedná se tedy o sezónní záležitost, která by vznikla pouze v období dovolených, ale je to záležitost dlouhodobá a nedá se proto očekávat, že by se tento stav na pracovišti občanských průkazů v nejbližším období příliš změnil. Pro další zlepšení situace již nemá správní oddělení technické vybavení ani personální kapacitu.

Situace na Městském úřadě v Šumperku určitě není ojedinělá. Větší nápor než jindy zaznamenávají i na ostatních úřadech obcí s rozšířenou působností, které vydávají občanské průkazy.

Připomínáme, že úřední dny na úřadě v Šumperku jsou nejen v pondělí a středu (8.00 – 17.00), ale rovněž v úterý a ve čtvrtek (8.00 – 15.00), takže k vyřízení žádostí tak mají občané čtyři dny v týdnu. V září bude možno opět využít internetový rezervační systém, který je však v případě nepřítomnosti jedné ze dvou pracovnic na úseku občanských průkazů zablokovan, neboť není v silách jedině pracovnice obsloužit klienty přítomné v čekárně a současně vyřizovat rezervace.

Zároveň upozorňujeme na skutečnost, že v období od začátku října do konce listopadu letošního roku bude probíhat poslední třetí etapa rekonstrukce budovy A Městského úřadu na ul. Jesenícká, která zahrnuje i pracoviště občanských průkazů. V uvedeném období bude toto pracoviště sloučeno s pracovištěm cestovních dokladů v přízemí budovy B (nová přístavba, vchod z ulice Rooseveltovy). K dispozici budou pro obě agendy pouze dvě technická pracoviště, což může odbavení klientů zpomalit a čekací doby prodloužit. Občané proto musí být připraveni i na to, že se může stát, že ne vždy se i přes veškerou snahu úřednic podaří všechny přítomné klienty obsloužit.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti žádáme občany o pochopení a trpělivost při vyřizování svých osobních dokladů.

Olga Breitzetelová
vedoucí oddělení správního
odboru správního a vnitřních věcí

Spoje z Králík byly uspíšeny

Od neděle 30. srpna se změnil jízdní řád v autobusové dopravě. Na Šumpersku se změna dotkla linky spojující Králíky s Hanušovicemi. Ve směru z Králík do Hanušovic jsou všechny spoje vyjma prvního raního autobusu v celé trase uspíšeny o tři až osm minut.

Důvodem je zajištění přípojí na náhradní autobusovou dopravu, která nyní jezdí namísto vlaků po dobu výluky na trati mezi Bludovem, Hanušovicemi a Jeseníkem, uvedla společnost KIDSOK, která je krajským koordinátorem integrované dopravy.

Šumperský deník, 27. 8. 2015

VELKOOBJEMOVÉ ODPADY Z DOMÁCNOSTÍ ŘÍJEN 2015

K jejich odložení využijte přistavených velkoobjemových kontejnerů.

Tyto kontejnery budou přistaveny následovně:

16. 10. Malá Morava, u pomníku od 10:00 do 18:00 nebo do naplnění.
17. 10. Sklené, autobusová zastávka od 10:00 do 15:00 nebo do naplnění
18. 10. Vysoký Potok, u obecního úřadu od 10:00 do 15:00 nebo do naplnění
19. 10. Vysoký Potok, u bytovek od 10:00 do 18:00 nebo do naplnění
20. 10. Podlesí, u radnice od 10:00 do 18:00 nebo do naplnění
21. 10. Křivá Voda, u č.p. 2 (pův. pí Fousková) od 10:00 do 18:00 nebo do naplnění
22. 10. Vojtiškov, horní parkoviště od 10:00 do 18:00 nebo do naplnění
23. 10. Vojtiškov, u bytovek od 10:00 do 18:00 nebo do naplnění
24. 10. Vysoká, parkoviště od 10:00 do 15:00 nebo do naplnění
25. 10. Vlaské, u dílen od 10:00 do 15:00 nebo do naplnění
26. 10. Zlatý Potok, autobusová zastávka od 10:00 do 18:00 nebo do naplnění

Do těchto kontejnerů patří:

- **starý nábytek** – např.: křesla, židle, skříně, váleнды
- **podlahové krytiny** – např.: koberec, linolea
- **sanitární keramika** – např.: umyvadla, toalety
- **nekompletní elektrozařízení** – rozebrané lednice, televize a zbytky elektrozařízení

Do velkoobjemových kontejnerů nelze ukládat zeminy a sutě.



Upozorňujeme občany, aby odpad odkládali pouze v uvedených termínech do přistavených kontejnerů a nevytvářeli skládky na stanovištích. V opačném případě bude toto považováno za černou skládku. Fyzické osoby, která bude při vytváření černé skládky přistižena nebo jí bude vytvoření skládky prokázáno, hrozí pokuta ve správním řízení až 10 000 korun.

NEBEZPEČNÉ ODPADY Z DOMÁCNOSTÍ KOVOVÉ ODPADY Z DOMÁCNOSTÍ

K jejich odložení využijte mobilního sběru nebezpečných odpadů a kovových odpadů.

Sběr nebezpečných a kovových odpadů se uskuteční dne

24. 10. 2015

Odpady umístěte na okraji vozovky nejpozději do 7:00 hodin, později nebudou odvezeny. **Odvoz z ostatních míst je možný pouze po předchozí dohodě s Obecním úřadem Malá Morava.**

Bude zastavovat na těchto místech: **Sklené** (komunikace kolem kapličky, parkoviště, točna autobusu), **Malá Morava** (kanceláře Farmy Morava, u bytovek, u pohostinství) **Zlatý Potok** (zastávka autobusu, bývalá škola), **Vysoký Potok** (obecní úřad, bytovky), **Podlesí** (u hřiště, u radnice), **Křivá Voda** (u domu č.p. 2 - pův. pí Fousková, **Vojtiškov** (u okalů, u bytovek, horní parkoviště), **Vysoká** (parkoviště), **Vlaské** (u domu č.p. 48 - pův. pí Unzeitigová, u dílen, u domu č.p. 4 - pův. pí Wojeschová).

V rámci mobilního sběru nebezpečných odpadů můžete odevzdat tyto druhy odpadů:

Znečištěné obaly od barev, ředidel, olejů, čistících prostředků atd.
Sorbenty, hadry od oleje, olejové filtry atd.
Upotřebené oleje: motorové, převodové a hydraulické oleje, brzdové kapaliny
Pesticidy, herbicidy: nepotřebované prostředky k hubení hmyzu a ochraně rostlin
Spotřební chemikálie: nespotřebované kyseliny, louhy, fotochemikálie, čistící prostředky
Pneumatiky bez disků
Použitá (nerozmontovaná) elektrozařízení: ledničky, mrazničky, pračky, televize, rádia, počítače, mikrovlnky, videa apod.
Baterie a monočlánky,
Akumulátory z osobních aut a motocyklů
Zářivky a výbojky
Léky – léky nevyužívané nebo s prošlou zárukou

V rámci mobilního sběru kovových odpadů můžete odevzdat tyto druhy odpadů:

Plechovky a konzervy od potravin, plechovky od nápojů, kovové zátky od piva a limonád, alobal, víčka od jogurtů, tuby, kovové nástroje, šrouby, hřebíky, kovové nádoby a ostatní drobný kovový odpad z domácnosti

Informace, dotazy, připomínky:

Obecní úřad Malá Morava (tel: 583 240 161, www.obecmalamorava.cz)

www.jaktridit.cz – informace o třídění a recyklaci odpadů.

Sběr odpadu je určen pouze pro občany, není určen pro podnikající fyzické a právnické osoby.



Zádáme občany, aby zde neodkládali jiný než uvedený odpad. V opačném případě bude toto považováno za vytváření černé skládky. Fyzické osobě, která bude při vytváření černé skládky přistižena nebo jí bude vytvoření skládky prokázáno, hrozí pokuta ve správním řízení až 10 000 korun.

Ohlédnutí za Malomoravskými slavnostmi 2015

Také letos přinesly srpnové Malomoravské slavnosti pestrý a bohatý program, který jistě ocenili nejen místní návštěvníci, ale i celá řada „přespolních“ hostů.

Hlavní zpěváčkou hvězdou byla Tanja. K vidění byla i karnevalová show, kouzel-

nické vystoupení, Violin duo show, oblíbená Travesti show, Fakírská ohňová show, k tanci a poslechu hrála skupina Protektor a nechyběla ani tradiční tombola a večerní ohňostroj. Bylo tu i plno stánků nejen s občerstvením, dětské atrakce a také Tatra

ze soutěže Paříž - Dakar. Moderátorem celé akce byl Jiří Kubza.

Připomeňme si úvodní část slavností několika momentkami Arnošta Juránka, které v tomto parném, ale přesto velmi krásném slunečném dni pořídil.



Moderátor akce Jiří Kubza a Violin Duo Show.









OLŠOVÁČEK[©]

PŘÍLOHA PRO DĚTI

Milé děti,

dnes jsme si pro vás připravili dva zajímavé články. Jeden vám prozradí mnoho velmi zajímavých věcí o tak obvyčejné věci, jako je tužka. A v tom druhém si zopakujeme pravidla, která je třeba dodržovat na přechodech pro chodce.

Pěkné pocteníčko vám přeje váš Olšováček.

Psací tyčinka v dřevěném pouzdře

Tužka se vyrábí na stále stejném principu od sedmnáctého století. Ročně se na celém světě vyrobí 15 miliard tužek!

Dosud nejstarší tužka nalezená v jednom domě ve Švábsku pochází z poloviny sedmnáctého století. Dnes je součástí soukromého archivu firmy Faber-Castell. Idea grafitové náplně stlačené ve dřevě se zrodila o něco dříve, ve století šestnáctém. V roce 1564 bylo objeveno grafitové ložisko nedaleko anglického Borrowdale. Říká se, že jakýsi kolemjdoucí si všiml zvláštního černého nerostu přilepeného na kořeny vyvráceného stromu. Tehdy lidé ještě netušili, že jde o grafit. Až do konce osmnáctého století jej spojovali s olovem a nazývali jej *plumbago* nebo *blacklead* (černé olovo).

Název grafit odvozený od řeckého *grafō* = píši vymyslel roku 1779 švédský chemik K. W. Scheele. Kousky grafitu se nejprve používaly samotné, protože ale barvily, začaly se obalovat hadříkem nebo se vkládaly mezi dvě dřevěné destičky. Rok po objevu ložiska se u švýcarského přírodovědce a filozofa Konrada Gesnera objevuje kresbou doprovázená zmínka o „psací tyčince zapuštěné do dřevěného pouzdra“, tedy o předchůdci dnešní tužky.

Tužka dobývá svět

Roku 1662 začal v Norimberku prodávat tužky Friedrich Staedtler. O sto let později zahájil v nedaleké vesnici výrobu tužek Kasper Faber. Tuhu mísil s jilem. V letech 1794-1795 začal mísení používat i francouzský občan Nicolas Jacques Conté kvůli embargu uvalenému na dovoz anglického grafitu. V tutéž dobu přišel s podobnou výrobou

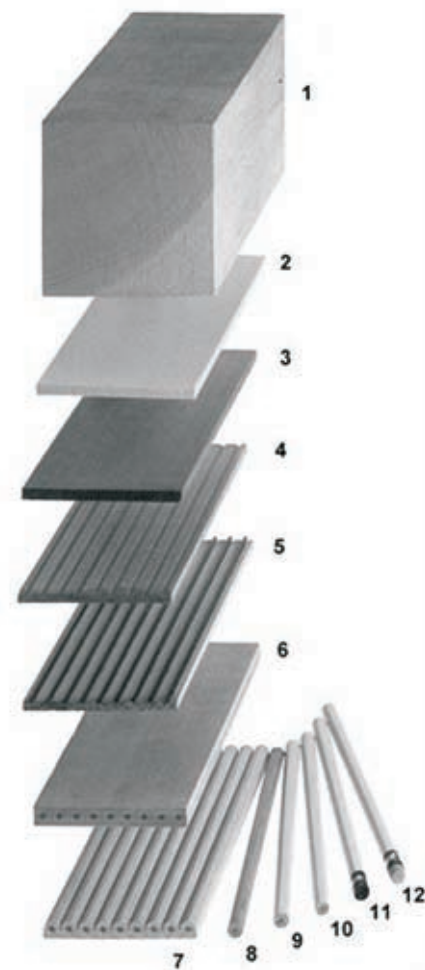
tužky i Josef Hardtmuth v Rakousku. Ten bývá v encyklopediích často mylně označován za vynálezce dnešní tužky. Hardtmuth se původně zabýval výrobou keramiky, která ho inspirovala k vylepšení technologického postupu při výrobě tuhového jádra. Lisoval jej ze směsi grafitu, jílu, sazí a organického pojiva a pak jej podobně jako keramiku vypaloval. Svůj vynález si nechal patentovat. Dědicové keramické továrny Ludvík a Karel Hardtmuthovi přesídlili do Českých Budějovic a od roku 1870 firma opustila keramiku a soustředila se pouze na výrobu psacích potřeb. Další člen rodu Franz Hardtmuth uvedl na trh vysoce kvalitní žlutou tužku, kterou pojmenoval KOH-I-NOOR podle velkého indického diamantu Kohinoor (Hora světla). Českobudějovická továrna na tužky KOH-I-NOOR byla před první světovou válkou největší na světě.

Vynálezy pro stále lepší a lepší tužky

Lothar Faber později povýšený do šlechtického stavu přišel roku 1840 na to, že poměr tuhy a hlíny by se dal využít k rozlišení různé měkkosti či tvrdosti náplně. Kromě toho vylepšil původně kulaté tužky a dal jim tvar šestihranu, takže se přestaly koulet po nakloněných školních pultickách. V průběhu let a staletí docházelo k dalším vylepšením.

Roku 1858 přidal Američan Hyman Lipman na druhý konec tužky gumu upevněnou v kovové obručce. V padesátých letech dvacátého století byly v Japonsku vyrobeny první tužky z umělé pryskyřice. Měly dvě výhody: odolnější tuhu a nelámavost.

V roce 1960 začala firma Faber-Castell používat zvláštní elastické lepidlo, díky



němuž se tuha nezlomila, ani když člověk tužku vyhodil z okna.

Princip tzv. mikrotužky byl objeven už koncem devatenáctého století. Vyměnitelné náplně byly tehdy samozřejmě silnější než dnes. V poslední době se výrobci soustředili i na ergonomický tvar tužek. Přišli na to, že trojúhelníkové tužky a pastelky většího průměru pomáhají dětem naučit se jejich správnému držení.

Jak vzniká tužka

K výrobě tužky se nejčastěji používá dřevo cedru, borovice, vejmutovky nebo lípy. Musí být dostatečně tvrdé, aby chránilo tužku, ale zároveň snadno opracovatelné. Každá tužka se skládá ze dvou symetrických částí slepených k sobě. Nejprve se vyrobí dvě destičky v délce tužky. Dřevo se suší, napouští voskovou emulzí, moří a znovu suší. Do destiček se vyhloubí 7 až 10 jamek k uložení tuhové náplně, která se ke dřevu přilepí. Destičky se sesadí a frézou rozřežou na jednotlivé tužky. Potom dostanou tužky konečný tvar - šestihranný, kruhový či trojúhelníkový - a vrstvu ochranného laku o tloušťce 0,05 mm. Hotová tužka. Na jeden z konců tužky může být nasazena kovová obručka a do obručky vložena guma. Případně může následovat ještě poslední fáze, strojové ořezání. Dnešní tužka napíše v průměru 45 000 slov nebo narýsuje čáru dlouhou 56 km a může se 17 krát naostřit.

Stupnice tvrdosti tužky

Tuhová náplň do tužky se skládá z grafi-



tu, hlíny a trochy vosku. Dobrá tuha obsahuje minimálně 96 procent uhlíku s částicemi menšími než 10 mikronů. Firma Faber-Castell nakupuje takto kvalitní nerost v Africe, Asii a Jižní Americe, francouzská Conté jej získává ze Srí Lanky a z Madagaskaru.

Tvrdość tuhy, která závisí na poměru jílu a grafitu, se podle evropského systému označuje číslicemi ve stupnici od 1 do 9, ve spojení s písmeny H (hard - tvrdý), B (black - černý) a F (firm - pevný). Měkké tuhy obsahují více grafitu, tvrdé více jílu. Nejměkčí tuha je 8B (9B už je přírodní grafit), nejtvrďší tuha je 10H. V tužce označené 3H je poměr těchto dvou složek 1:1. Tužky HB a F se pohybují někde uprostřed stupnice tvrdosti a jsou nejprodáványější.

Vliv výroby tužek na přírodní prostředí

Ročně se na světě prodá 15 miliard tužek. I přes rozvoj nových technologií a používání umělé pryskyřice se většina z nich stále vyrábí ze dřeva. Jediný cedrový strom vystačí na výrobu 50 až 70 tisíc tužek. Tužkový průmysl tak za rok spotřebuje méně než 300 tisíc stromů, což je zanedbatelné číslo například ve srovnání s rychlostí, jakou mizejí deštné pralesy. Kromě toho se mnozí výrobci, mezi jinými Faber-Castell, Koh-I-Noor či Schwan Stabilo snaží pokácené stromy nahradit novými. V lese o rozloze více než 100 km², který byl roku 1984 založen v brazilském Minas Gerais, vysází firma Faber-Castell každý rok milion nových borovic druhu *Pinus caribea*, jehož dřevo je vhodné pro výrobu tužek. Kromě toho firma zahájila i programy na ochranu tamější flóry (*Arboris*) i fauny (*Animalit*), které pomohly rozmnožení populace dvou ohrožených druhů šelem, pumy a ocelota.

Připravil Petr Mahel

Umíte správně přecházet přechod? Zebra se za vás nerozhledne!



Chodci by měli vědět:

- přechází se přes přechody, pokud jsou na dohled,
- silnici lze přejít na přehledných místech, nikdy ne před křižovatkou či v zatáčce,
- je nutné se 3× rozhlédnout - vlevo, vpravo a znovu vlevo,
- při přecházení je dobré navázat oční kontakt s řidičem,
- před vstupem do vozovky musíme odhadnout, zda vozidlo stihne bezpečně zastavit,

- je nutné počkat, až automobil opravdu zastaví,
- **neexistuje absolutní přednost chodců na přechodech!**

- musíme respektovat signalizaci, červená znamená stůj,
- při přecházení si musíme všimnout i druhého jízdního pruhu. Jeden vůz nám dá přednost, v protijedoucím vozidle si ani řidič nevšimne, že někdo jde přes vozovku,
- je důležité nosit reflexní prvky, za šera nebo při hustém dešti je takto označený člověk vidět až na 200 metrů.

Loutkář Nožička

(Povídka o snaze a probuzeném umění)

Kdysi dávno žil na Malé Moravě domkář, který se jmenoval Nožička. Celý rok pracoval u sedláků na poli. V zimě ale chodil pracovat také na panské do lesa. Měl i kousek zahrady a kousek políčka, ale chudoba byla u něho doma pořád nastěhovaná.

Aby si trochu vypomohl, tak začal po večerech, jako mnozí jeho sousedé, také vyřezávat ze dřeva různé figurky. Byly to figurky sice malé, ale zato hezké. Jednak to byly hračky pro děti, ale také vyřezával ze dřeva figurky s náboženskými motivy pro dospělé. Ty se zase lépe prodávaly, zvláště na poutích. Prodával je, jako všichni jeho sousedé, přes pocestné obchodníky.

Jednou na pouti na sv. Trojici nad Vysokým Potokem si u stánku všiml, že se tam prodávají také jeho figurky. Ale ten prodávající kramář za ně chtěl dvakrát více, než mu za ně dával obchodník. Zamyslel se nad tím. Spočítal si sám, že když si bude své figurky prodávat sám, tak vydělá mnohem více peněz a již nebude nucen chodit v zimě za prací do lesa.

Práce v lese v zimě byla velmi těžká a ne každý se na ni hodil. A náš řezbář Nožička byl takový člověk spíše jako „za groš kudla“, žádný silák a lamželezo. Ale práce s nožem a dřevem doma mu šla jako hodinky. Byla radost se na něj dívat při práci.

Aby ty své figurky ještě nějak vylepšil a hlavně odlišil od ostatních řezbářů – sousedů, tak si je nakonec ještě sám vybarvil. Jeho dře-

věné figurky pak byly, jakoby opravdu ožily.

Figurek si vždy vyrobil hodně, vždy jich měl plnou nůši a šel s nimi na trh. Třeba do Hanušovic nebo do Králík. Někdy šel s nimi na trh i přes les do Bohdíkova a Rudy. Protože vždy dobře prodal a vždy dobře stržil, tak si na své zboží již pořídil trakař, aby se nemusel táhat s těžkou nůšou. No a netrvalo dlouho a koupil si pro své cesty za obchodem koníka s vozíkem. Práce na poli u sedláků již nedělal, jen to málo co potřeboval doma na zahradě a pro svou obživu. Věnoval se již celoročně svému vyřezávání a svému obchodu.

Jednou, na jedné pouti, si všiml, že se u jednoho ze stánků shlukují lidé a hlavně děti. Zajímalo jej to také a chtěl vědět, jak se na takové pouti nejlépe přitahují lidé ke stánku. Kouká a vidí, že to je nějaký loutkář, který tu hraje loutkové divadlo. Lidé to zajímalo a rádi sledovali, co loutkář se svými loutkami předvádí. Byla to loutkářská klasika – o hodném králi a princezně, o zlém čarodějníku, o kašpárkovi, který čarodějníka zahnal a nakonec si vzal princeznu za ženu. Děti a vlastně všichni lidé měli radost, že vše dobře dopadlo.

Po produkci za loutkářem zašel a dal se s ním do řeči. On byl již starý a bylo vidět, že chce již pověsit, jak se říká, loutkaření na hřebík. Potěšilo jej, že se opět někdo našel, kdo to chce dělat a hlavně lidem po zdejším kraji roznášet radost a dobrou náladu. Také mu poradil, jak má své nové hry, které si připraví, rozdělit na hry pro děti a hry pro dospělé. To

našeho řezbáře nejdříve překvapilo, ale nakonec mu dal za pravdu.

Navíc mu také řekl, že je to vlastně řemeslo jako každé jiné. Že se to také dá dělat celý rok. A hlavně v každé vsi, snad v každé hospodě, případně v každé obecní škole. Poradil mu, že se nemá bát a při úspěchu, že si má ještě zjednat nějakého mladého chlapce na spoluhraní, případně na hraní dívčích a ženských rolí, na což je třeba mladý hlas.

Náš řezbář Nožička se nad tím zamyslel a usmyslel si, že to také zkusí s těmi loutkami.

Doma si je vyřezal a sestrojil, jak uměl nejlépe. Také si pro ně vyrobil takové malé divadlo. Nyní bylo nutné si i vymyslet nějaké hry pro svoje divadlo. Ale takové, aby nebyly dlouhé, aby to lidi zaujalo a bavilo. Prostě aby o něj a jeho produkce byl zájem. Jako pomocníka si zaučil svého synka Haneše. A tak začali jezdit po poutích dva. Později si již udělali vlastní okruh po vsích. Sice ještě k tomu prodával své figurky, ale hlavně hráli své loutkové divadlo.

Protože byli oblíbeni, tak jezdili i dále do kraje. Do Čech, ale i na Moravu, do Slezska a do Kladska. Všude to bylo vlastně z Malé Moravy kousek a hlavně všude žili lidé, jako byli oni sami.

A tak se z vesnického řezbáře stal potulný divadelník, co roznášel lidem radost, něco k zamyšlení, smích a dobrou náladu.

Ludvík Vrána



HEŘMÁNEK[©]

ČTENÍ PRO ŽENY

Pro jistotu bychom měli loupat a oškřábat i kvalitní hříbovité houby. A ty modrající zásadně vždycky tepelně upravovat nejméně 20 minut. Takže na houbové řízky nebo rychlou smaženici z těchto druhů ani nemyslete.

zena.centrum.cz

Nesbírejte houby babky. Jsou jedovaté, zjistili vědci

Houbařská sezona je zatím tragická, jen sem tam se objeví nějaká ta babka, která lépe snáší letošní velké sucho. O to raději po ní skočíme. Sbíráme přece houby, které dobře známe, ne? Jenže u babky to určitě neplatí.

Před časem vzbudil doslova poprask rozhovor s uznávaným českým mykologem Ing. Jiřím Baierem. Chemik a autor houbařských atlasů šokoval tvrzením, že babky, správně hříby žlutomasé, jsou jedovaté a neměli bychom je vůbec sbírat a sušit, natož pak jíst.

Jed do nich „proroste“

Nedejme se zmást příručkami, ve kterých jsou označeny za „dobré, jedlé“. Nepíše se v nich, že na povrchu této vrásčité a popraskané houby (odtud lidový název babka) sídlí nedohub. Jde o nižší druh houby - plíseň, která na babkách parazituje. Bez výjimky na všech! Ačkoli jsou samotné babky jedlé, vytváří v nich nedohub toxické látky, až začnou být jedovaté.

U mladších kousků ji najdeme jen na kloboučku, ale pak se začne rozmnožovat, takže u starších prorůstá celým tělem houby. Problém je v tom, že její výtrusy jsou jedovaté. Nedohub vytváří mykotoxiny, které se v houbě hromadí.

Otráví i ostatní houby

„Aby ten nedohub zachvátil celou plodnici babky, tak ji kolonizuje a nakonec je plodnice jedovatá. On je na všech, u malinkých je nákaza na povrchu, ale není ještě průnik do těla houby. Když tu malou vezmete a nakrájíte s ostatními houbami, tak se nedohub rozšíří i na ostatní houby,“ uvedl odborník v Českém rozhlasu.

Jedovatých toxinů je v nedohubu několik a výsledkem může být rakovina slinivky a zažívacích cest. Jeden z těchto nedohubových jedů dokonce přispívá ke vzniku melanomu, což je rakovina kůže.

Další houbařské zrady

Prekvapí vás možná také zjištění, že čechratka podvinutá, dlouho považovaná za jedlou, je rovněž jedovatá. Způsobí alergickou reakci, která vede k rozkladu krve a jater, šoku a selhání ledvin.


Pozor si dejte i na kožnatku plyšovou. Kam se na ni hrabe muchomůrka! Je u nás nejjedovatější a nezákeřnější houbou a způsobí smrt ve 100 procentech případů. Jenže až s odstupem - jed začne působit až po třech týdnech a umírá se na selhání ledvin až za dva až tři měsíce, kdy už umrtí s konzumací hub dávno nikdo nespojuje.

Bedlám vyrostlým za zahrádkářskou kolónií třeba na kompostu se také vyhýbejte jako

čert kříží. Nasaje do sebe všechny chemikálie z hnojiv a způsobí přinejmenším zažívací obtíže z mírné otravy. Potvrzuje se tak fakt, že do houby se snadno ukládají toxické látky z půdy včetně těžkých kovů. Proto se nemají sbírat a konzumovat ani houby, vyrostlé v lesních školkách. Půda tam obsahuje pesticidy a jedovatý se pak stane i křemenáč.



VÝKUP JABLEK



KRÁLÍKY

areál kovošrotu, Plynářská 384

Zahájení výkupu 4. 9. 2015

Kontaktní osoba : p. Urban - tel.: 602 412 852

Výkupní doba : Po - Pá 7 - 11 hod, 11,30 - 15,30 hod
So 8 - 11 hod

Po dohodě i mimo tuto výkupní dobu

Zapomenutý čert - povídka z vochtrovny

Jednou dávno v železničním domku u železniční trati poblíž Vysokého Potoka bydlel jeden „vochtr“. Hlídal trať a kontroloval pohledem projíždějící vlaky. Prováděl i stanovené pochůzky po železniční trati v úseku, jak mu bylo železniční vrchností stanoveno. Byl to takový klasický „ajzboňák“. A protože byl šetrivý mužiček, tak chodil pořád v jedné uniformě, v jednom kabátě a v jedné čepici. Nikdo si jej nepamatoval, že by chodil jinak. Uniformu měl zašlou, ošoupanou a hlavně notně umolousanou. Protože byl takový divný, tmavé oči a vlasy, možná spíše špinavé, tak se jej místní děti bály. Jejich matky jim obvykle navykládaly, že je to zapomenutý čert, a aby se mu raději vyhnuly.

Protože byl šetrílek, i když již dávno měl nárok na novou nádražáckou uniformu, tak si pro ni do Hanušovic nešel. Musel by něco málo připlatit a to se mu zdálo spíše jako škoda.

Obdobně to bylo s jeho bydením a topením. Snažil se, aby si na jídlo všechno vypěstoval sám. Případně i vychoval. Měl jako každý vochtr malou služební zahrádku, tam měl vzorně udržované záhony se zeleninou. V malé boudě u strážního domku choval slepice, králíky, kozy a vždy jednoho pašíka. Poctivě kosil železniční násep u trati a tak měl každý rok pro svou potřebu na krmení vlastních zvířátek hodně sena. Část sena vždy vyměnil se sedlákem ze sousedství za zrní, krmnou řepu a brambory, které potřeboval pro své zvířátka. Celý den vždycky vyplnil svou pracovní povinnost a zbytek dne pak starostí o své malé hospodářství. Ženu neměl, a tak na svůj vzhled moc nedbal. Jeho jediným kritériem hodnot bylo, aby nikdy moc netratil a stále si šetřil. Sice nevěděl nač, ale šetřil.

Topení ve vochtrovně – ve svém strážním domku u trati také řešil vysoce úspěšně. Jednak si sám dělal dřevo na topení tím, že ořezával haluze a spadlé stromy u trati, jednak se zabýval sběrem uhlí, které vypadávalo z tenderů u lokomotiv na trať. To uhlí v dřívějších dobách leželo vždy v obloucích každé železniční tratě. Nebylo skoro dne, aby si nepřinesl z pochůzky po trati trochu uhlí. Nosil si na ně sebou takový malý kyblík. Takže do zimy měl doma topení na celou zimu, často ale i více, takže přebytek uhlí, co nasbíral, občas i prodal. Zde je nutné ještě dodat, že jako železniční zaměstnanec měl nárok každý rok na tzv. režijní uhlí a režijní palivové dřevo. Ale nevyužíval z úspěšných důvodů tuto možnost nikdy, spíše svůj služební nárok prodával některému jinému železničnímu zaměstnanci, a spíše tomu, kdo si o něj řekl. Sám si spočítal, že tak hodně ušetří.

Výsledkem bylo, že vypadal opravdu jako zapomenutý čert, a proto se mu také tak říkalo.

Až jednou se vše změnilo.

Když nebyl doma, jelo na kole okolo jeho vochtrovny jedno děvče ze Zlatého Potoka na Malou Moravu. Jmenovala se Alenka. Protože byla zvědavá, co dělá vochtr – náš zapomenutý čert - koukala se za jízdy na jeho domek a zahrádku. Nedávala pozor a zrovna před jeho domkem na silnici nabourala do patníku. Pád to byl hrozný, protože nejela zrovna pomalu. Kolo bylo zničené, ale co bylo horší, že ji strašně zabolela noha a nemohla se postavit. Volala o pomoc, ale nikde nikdo. I vochtr byl za pochůzkou a nebyl tak doma.

Pomalou se doplazila na lavičku, co měl ved-

le dveří u vchodu do domku. Jak se vzpamatovala z prvního leknutí, tak se začala rozhlížet okolo. Vlastně již koukala zevnitř na vochtrovu zahrádku. Všechno bylo upravené a čisté. Okrasné květiny mu zde nádherně kvetly, ale i okna u vochtrovny byla čistá a navíc všechna měla v oknech truhlíky s květinami. Květiny měla vždycky ráda a tak se jí zde i začalo líbit.

Původně vždycky okolo spěchala, myslela si opravdu, že zde bydlí čert. Ale nyní se přesvědčila, že asi zde čert nebydlí, nebo je to čert co má rád květiny a tím pádem i lidi.

Za krátký čas se vochtr z pochůzky vrátil. Jak ji uviděl, hned poznal, že se jí něco zlého stalo. Odložil si kabát a služební sako a jal se jí hned ošetřovat. Noha ji bolela, ale již ne tak moc. Pomohl jí do své světnice, která byla za služební místností. Zde jí rovnou uložil na postel, nohu jí převázal čistým obkladem z bílého plátna a ještě na ni, na místo, kde to Alenku nejvíce bolelo, dal studený mokrý obklad z ručníku.

Hned jí nabídl něco k snědku a pití. Byl to domácí chléb se sádlem a hrnek studeného kozího mléka. Byla za to ráda. Nechal ji v klidu ležet, aby si řádně odpočinula a sám popadl své kolo a zajel na nádraží do stanice Podlesí. Tam zavolal na nádraží do Hanušovic, aby sem poslali doktora a hlavně zavolal starostovi do Zlatého Potoka, aby oznámil jejím rodičům, co se jejich děvčeti stalo a kde vlastně je. Jistě budou o ni mít starost. Po hodině se vrátil zpět na vochtrovnu, pozdravil právě projíždějící vlak a jal se opravovat Alenčino kolo.

Alenka si mezitím prohlížela vnitřek čertovy světnice. Byla naprosto čistě uklizená. Na stole byl krásný bílý ubrus. Nádobí bylo také uklizené. Nikde žádný nepořádek, ani u kamen, kde se topilo, protože si na nich vochtr sám vařil. Vochtr se občas na ni chodil podívat, uvařil jí bylinkový čaj na odpočinek z leknutí a nakonec jí pohlídl po vlasech. Ona se na

něj usmála a hned bylo oběma mladým lidem nějak hřejivě u srdíčka.

Kolo bylo již opravené, projelo okolo ještě několik vlaků. Přijeli Alenčini rodiče. Byli celí vystrašení, nebylo divu, vždyť Alenka byla jejich jediné dítě. Ale Alenka se na ně jen smála. Vochtr jim vše ještě jednou vyložil, co se stalo a že každou chvíli přijede za ní pan doktor z Hanušovic. Oni byli chudí chalupníci a na doktora neměli peníze. Náš vochtr je ale uchlácholil s tím, aby se nebáli, že to vše zaplatí dráha, protože to nahlásil jako úraz služební na trati – a že to nahlásil jako „pád z úleku z právě projíždějícího vlaku“. Přednosta stanice z Podlesí mu to tak poradil, hned jak přijel do stanice a následně hlavní přednosta tohoto úseku trati v Hanušovicích to schválil.

Opravdu za chvíli přijel drožkou pan doktor. Ošetřil Alenku. Zlomeninu vyloučil, ale nutnost dva dny ležet na lůžku nařídil. Dále také doporučil pokračovat ve studených zábalech. Předepsal nějakou medicínu od bolesti. Za ošetření nic nechtěl s tím, že to vše u něj platí „dráha“.

Nyní ale co dál? No dál již nic. Alenka se do vochtra zamilovala. Následovala svatba v kostele na Malé Moravě. Alenčiny rodiče byli rádi, že má za muže člověka od dráhy – státního zaměstnance pod penzí.

A bylo po čertovi.

Okamžitě začal nosit novou hezkou služební uniformu. Vlasy nosil na krátko přistřížené a umyté. A děti se ho již nebály, naopak i zde ve vochtrovně se po sobě narodili jejich dva potomci. Chlapeček a holčička. Vochtr si požádal u nadřízených, zda si může přistavět další místnost, což bylo obratem povoleno.

A tak se do vochtrovny ve Vysokém Potoku dostavilo „domácí štěstí“.

Ludvík Vrána



Kokcidióza králíků



Toto onemocnění patří mezi nejčastější parazitární nemoci vyskytující se u králíků. Způsobuje jej jednobuněčný parazit rodu *Eimeria*. Ten napadá hlavně buňky střeva (tenké i tlusté střevo), jeden druh také buňky žlučových jater. Existuje více než 14 druhů kokciidií.

Zdrojem infekce je převážně stará, neudržovaná králíkárna, zde se kokciidiím ve vlhkém prostředí velmi dobře daří. Prakticky je asi 90 % chovů kokciidiemi promořených. Kokciidie zůstávají v trávicím traktu jedinců, u nichž proběhla infekce, aniž by mu škodili, ale vajíčka jsou vylučována do prostředí. Naopak sucho a čpavková voda kokciidie

likviduje. Jsou dobře odolná proti běžným desinfekčním přípravkům (např. Savo). Tráva infikovaná trusem zajíců, může být také někdy zdroj infekce.

Hlavní cílovou skupinou tohoto parazita jsou mláďata a to nejčastěji ve věku kolem deseti týdnů. Jelikož odstav mláďat probíhá kolem 6-8 týdnů, měla by být před samotným odstavem přeléčena, aby nedošlo k propuknutí onemocnění. V tomto věku se totiž snižuje hladina protilátek, které mláďata získávaly z mléka matky.

Hlavní klinické příznaky jsou snížený příjem krmiva, hubnutí, průjem i s krví, skřípání zuby, vystouplé obratle na zádech

(„pilka“). Pokud infekce probíhá, chronicky může dojít i k tzv. intususcepci, což je vzájemné vchlípení jedné části střeva do druhé a následný úhyn. Pokud jedinec trpí jaterní kokcidiózou, může mít žluté sliznice, zvětšené břicho (plné tekutiny) a je hubený. Při pitvě jsou pak typické skvrny na játrech.

Po prodělání infekce je sice králík na danou kokciidii imunní, nicméně se může nakazit jiným druhem. Není pravda, že k nákaze dochází pozřením měkké stolice, k tomu, aby byly vajíčka kokciidií infekční, je třeba trus starý minimálně 2 dny.

Co tedy dělat proto, aby váš chov nepostihlo toto onemocnění?

Ideální je aplikace přípravku se sulfonamidy před samotným odstavem mláďat. Tyto léky jsou většinou ve formě prášku nebo roztoku, který se rozmíchá ve vodě (př. Sulfacox T, ESB3 Bio, Sulfadimidin...). Nejčastěji se přípravek podává 3 dny, poté následuje 2 dny pauza a poté zase 3 dny. Důležité je v době podání nekrmit králíky trávou, aby více pili. Voda s lékem musí být připravována na každý den čerstvá. Tyto léky jsou k dostání u veterinárního lékaře. Dalším preventivním krokem je zamezit podávání zeleného krmení zhruba do 3 měsíců věku. Poté se samozřejmě zelené krmění podávat může, ale v přiměřeném množství a dát si pozor, aby nedošlo k zapaření. Nutné je také udržovat králíkárnou v čistotě a provádět pravidelně desinfekci. Co se týče léčby onemocnění, můžeme použít výše zmínované přípravky se sulfonamidy nebo toltrazuril (př. Baycox), diclazuril (Vecoxan). Pokud si něčím nebudete jisti, obraťte se na nás a rádi vám poradíme.

MVDr. Kateřina Mazáková
veterinární lékařka, Hanušovice

Vášeň

(Malá úvaha)

Vášeň – toto lidské počínání je staré jako lidstvo samo. Prakticky nás provází od narození až do hrobu. A hlavně nikdo se jí nevyhne.

Někdo řekne „To je ale slepá vášeň“. Někdo si naopak řekne, že je klidas a žádnou vášeň neprožívá. Ale to je hluboký omyl. Uvedu několik příkladů.

Jsou vášně pro rodinu, pro práci na zahrádce, pro pozorování změn v krajině nebo v přírodě. Pro chov andulek, pro chov domácího zvířectva, pro románovou četbu, pro sledování televizních seriálů, kdy si již nikdo ve stočtyřicátém díle nepamatuje, co to bylo ve druhém díle atd. Někdo má vášeň a zaujetí pro počasí. Někdo vášnivě rybaří, někdo si hraje s autíčky, někdo s vláčky a někdo s panenkami. Někdo rád pěstuje kyticky a věnuje se jejich rozmnožování (rosáristi, kaktusáři, alpínkáři atd.). Někdo má vášeň pro tanec, někdo pro karty, někdo pro automaty. Někdo zase má rád alkoholické nápoje, někdo naopak pije jen nealko. Všechno vášnivě. Jedno je zdravé, druhé zdraví škodí.

Pak jsou vášně zvláštní. Třeba někdo rád vášnivě maluje a je jedno, jestli pokoje nebo obrazy. Jsou ale i takoví malíři, kteří malují obrazy na omítku domů. A to nemyslím

vandaly. U nás to není moc vidět, ale třeba v Německu, a zvláště v jeho jižní části, je malovaný snad každý druhý dům. Celkově pak taková vesnice nebo městečko vypadá hodně zvláštně, ale hlavně hezky. Doporučuji každému, ať si zajede na ty malované domy podívat. Třeba někoho od nás to vášnivě malování omítek také popadne.

Ale jsou i jiné vášně. Třeba rybaření a je jedno, jestli je to po zaplacení rybářského lístku nebo bez něj. Tento vášnivý rybář nevnímá, co je správné, vnímá jen to své rybaření. Podobné je to s myslivci, hasiči, včelaři, zpěváci v kostele, sadaři nebo hráči na hudební nástroje.

Někdo si třeba sám pro sebe a pro potěšení doma zpívá. Že se to nedá druhému člověku poslouchat, je věc jiná, hlavně že ukojí svou vášeň pro zpěv.

Jsou také vášně osudové, které jsou pro člověka spíše zničující. Třeba vášeň z nenaplňené lásky, tak jako to bylo u spisovatele a novináře Jana Nerudy. Nebo vášeň v kouření (všeobecně se dobře ví, že kouření naprosto škodí lidskému zdraví – přesto si vášniví kuřáci nemohou pomoci a kouří zvesela dál). Někdo má vášeň pro sektářské náboženství (klidně takové fanatické náboženské sektě předají všechny majetek a vůbec jim nevědí, že nechají své děti na ulici).

Ale jsou i zdraví prospěšné vášně, a to je vášeň pro ochotnické divadlo, pro turistické cestování pěšky nebo třeba vlakem. Třeba zrov-

na minulý týden vyrazila zcela vášnivě jedna má známá vlakem do Albánie. No já bych tam raději letěl letadlem, ale budiž.

Někdo se rád z vášně ukazuje a někdo se zase neukazuje na veřejnosti vůbec. Prostě lidé jsou různí a dovedou překvapit. Třeba jeden známý chodí každý den do nákupního střediska a tam si přečte všechny noviny, pak je odloží a jde zase domů. Jsou dvě možnosti, a to, že je vášnivý novinový čtenář, nebo je (1,2,3...). Ale to já si spíše myslím, že je to druhé.

Někdo vášnivě rád tančí a vymete každou zábavu široko daleko. Někdo netančí vůbec a tu zábavu vášnivě vymete také, ale nakonec bývá obvykle „nametenej“.

Někdo vášnivě sbírá motýly, někdo známky, někdo pивní etikety a někdo pивní lahve.

Někdo zase vášnivě šetří, a to až neuvěřitelně. Třeba jeden takovýto šetřilek si šel stěžovat, že špatně svítí pouliční osvětlení do jeho domu a v noci pak nemůže trefit na záchod. On si totiž nerozžíná světlo a chodí v noci po domě potmě. Prý šetří elektrinu – nebo spíše vlastní kapsu, proto má odpojenou ledničku, proto vše dělá ručně nebo raději nic nedělá, jen aby nějak ušetřil.

Někdo chodí do Fitcentra a ukazuje, jakou má krásnou postavu, někdo zase rád vášnivě lenoší doma na kanapi a jeho postava je mu šumafuk. Toto je právě ta moje vášeň a nemohu se jí nějak zbavit.

Ludvík Vrána

Črty z moravských dějin



Hranice a rozloha Moravy

Do 30. července 1920 byly zemské hranice Moravy identické jako hranice Markrabství moravského v roce 1918. 31. července 1920 pak bylo území Moravy rozšířeno připojením dosud dolnorakouského Valticka, čímž se její rozloha zvětšila na 22 315,12 km² (nepočítaje v to území moravských enkláv ve Slezsku, které měly rozlohu 308,29 km²). S enklávami pak měla rozlohu 22 623,41 km². 1. ledna 1925, na základě vládního nařízení č. 315/1927 Sb. z. a n. z 23. listopadu 1924, naopak Morava ztratila katastrální území Nedvězíčko o rozloze 78,1527 ha, které bylo začleněno do země České, čímž se rozloha Moravy zmenšila na 22 236,9673 km² (bez území Moravských enkláv; s nimi pak její rozloha činila 22 545,2573 km²). Roku 1925 pak byl k Československu a zároveň k Moravě připojen Dyjský trojúhelník a došlo k rozšíření Valticka, roku 1926 bylo na úkor tehdejší dolnorakouské obce Kleinschweinbarth rozšířeno území Mikulova. Rozloha správního obvodu moravských orgánů (to znamená Moravy bez moravských enkláv ve Slezsku) činila pak 22 384,1 km², celková rozloha Moravy (to znamená včetně Moravských enkláv) pak tedy činila 22 692,39 km².

Zánik Moravy jakožto samostatného správního celku

Roku 1927 pak byla po vlně protestů a petič-

ních akcí, opuštěna myšlenka nahradit zemské členění župním. Zákonem ze dne 14. června 1927, č. 125/1927 Sb. z. a n., „o organizaci politické správy“, pak byly s platností od 1. prosince 1928 obnoveny v nové formě zastupitelské orgány země, přičemž země Moravská byla spojena se zemí Slezskou do jednotné země Moravskoslezské, čímž jako správní celek zanikla. I poté však na území zrušené země Moravské, jakož i na území bývalých moravských enkláv, platily moravské zemské zákony, pokud nebyly zrušeny.

Jan Černý - první zemský prezident země Moravskoslezské

JUDr. Jan Josef Černý (narozen 4. března 1874 v Uherském Ostrohu, zemřel 10. dubna 1959 tamtéž) byl československý politik a úředník. Zastával dvakrát funkci předsedy československé vlády (1920-1921 a 1926) a po čtyři období (mezi lety 1920 a 1938) působil jako ministr vnitra. Prakticky po celou dobu trvání první a druhé republiky (v letech 1920-1939) byl také zemským prezidentem země Moravskoslezské (před rokem 1928 země Moravské).

Život Jana Černého

Po maturitě na gymnáziu v Uherském Hradišti vystudoval práva na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. V roce 1899 nastoupil jako zaměstnanec hodonínského okresního hejtmanství. Od roku 1908 působil jako úředník na ministerstvu veřejných věcí ve Vídni.

V roce 1912 se stal přednostou moravského

místodržitelství v Brně, kterým zůstal až do roku 1918. Při vzniku republiky se podílel na přebírání úřadu pod její správu.

V letech 1920-1928 působil jako prezident politické zemské správy na Moravě, poté až do roku 1939 působil ve funkci zemského presidenta země Moravskoslezské. Během svého působení ve vládních funkcích byl na těchto postech zastupován.

15. září 1920 se stal ministerským předsedou a ministrem vnitra úřednické vlády (první vláda Jana Černého). Na postu ministra vnitra zůstal i po sestavení nové vlády, kterou vedl Eduard Beneš. V následující první Švehlově vládě již ve funkci nepůsobil a vrátil se ke své úřednické práci na Moravě.

18. března 1926 se stal již podruhé ministerským předsedou a ministrem vnitra v další úřednické vládě (druhá vláda Jana Černého), ve funkci premiéra působil do 12. října, ministrem vnitra však zůstal až do roku 1929. Na vnitru působil i ve vládách agrárníků Františka Udržala a Jana Malypetra a v roce 1938 i v obou vládách generála Jana Syrového.

V březnu 1939, kdy došlo k německé okupaci a vytvoření protektorátu, byl na vlastní žádost penzionován a svůj život dožil v ústraní v Uherském Ostrohu, kde v roce 1959 zemřel. Pochován je v prostém hrobě s nápisem „Jan Černý, zemský prezident“ na městském hřbitově v Uherském Hradišti.

(Pokračování příště)



Naše jubilantka

V srpnu oslavila 85 let

paní Kamila ŠIKOVÁ

Naší jubilantce blahopřejeme.



Prázdniny skončily před měsícem, ale se začátkem školního roku v ZŠ Hanušovice nezačínají jen hodiny v lavicích, ale také příjemně strávený čas ve sportovních i zájmových kroužcích, které mohou chlapci a dívky během školního roku navštěvovat. Foto Kamila Tóthová

Sokol drží krásnou čtvrtou příčku!

Fotbalisté Sokola Malá Morava vkročili do nového ročníku více než dobře. Po třech vítězstvích a se dvěma porážkami se v tabulce REDMAN III. třídy, skupiny A, okresního přeboru drží s devíti body na hezkém čtvrtém místě. Zde jsou výsledky utkání a také průběžná tabulka:

Malá Morava – Kamenná 2:1 (0:1)

50 diváků. Branky: 77. Mišálko Antonín, 88. Mišálko Antonín - 42. Diviš Jakub. Rozhodčí Kubiček Stanislav.

Malá Morava – Obědné 5:3 (2:1)

50 diváků. Branky: 39. Tóth Michal, 40. Ščambura Ondřej, 52. Ščambura Ondřej, 78. Mišálko Antonín, 86. Hulín Josef - 18. Lašák Martin, 59. Malý Martin, 89. Paprskář Petr. Rozhodčí: Zahradníček Miroslav.

Ruda B – Malá Morava 0:1 (0:0)

63 diváků. Branka: 66. Mišálko Antonín. Rozhodčí: Langhammer Luděk.

Malá Morava – Jedlí 1:3 (0:2)

37 diváků. Branky: 78. Ščambura Ondřej - 24. Chlebníček Roman, 45. Bartásek Josef, 61. Pařízek Radim. Rozhodčí: Rulíšek Vladislav.

Malá Morava – Písařov 1:2 (1:2)

51 diváků. Branky: 30. Ščambura Ondřej - 10. Drobný Jan, 42. Vícenec Petr. Rozhodčí: Slončík Ladislav.

Průběžná tabulka:

1. Písařov	5	4	1	0	10:6	13
2. Rovensko	4	4	0	0	13:4	12
3. Jestřebí	5	3	0	2	13:10	9
4. Malá Morava	5	3	0	2	10:9	9
5. Kamenná	6	2	1	3	6:10	7
6. Brníčko	4	2	0	2	4:3	6
7. Jedlí	6	2	0	4	9:12	6
8. Ruda B	5	1	1	3	2:4	4
9. Obědné	6	0	1	5	12:21	1

Pozvánka na fotbal

Naším fotbalistům se úvod tohoto ročníku okresního přeboru opravdu vydařil. Krásné čtvrté místo je třeba udržet i za pomoci vás, fotbalových diváků, a proto přijměte tuto pozvánku na zbývající utkání Sokola Malá Morava v podzimní části soutěže. Utkání s Jestřebím hraje náš tým doma na svém hřišti v Podlesí, zbývající dvě utkání na hřištích soupeřů.

sobota 3. 10.	v 15.00 hod.	Rovensko – Malá Morava
sobota 10. 10.	v 15.00 hod.	Malá Morava – Jestřebí
sobota 17. 10.	v 15.00 hod.	Brníčko – Malá Morava



Účastníci Holba cupu čekají na vyhlášení výsledků. Letošní ročník vyhráli borci ze Starého Města.

Foto Kamila Tóthová